

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Вотчын Маларыцкага раёна

Калі прыехалі забіраць суседа-інваліда, яна ўзялася стаць апекуном

Да Кацярыны Бягезы ў Вотчын мы завіталі ў дзень, калі на поўдні Брэстчыны выпаў снег, першы за гэтую зіму. Пасля доўгай шэра-чорнай пары душу парадавалі бялуткія прасторы. А па белым двары гаспадыні бегалі розных узростаў і колераў каты. Катафеі пужліва азіраліся на чужынцаў і хітравата лашчыліся да гаспадыні, маўляў, у місках нічога не засталася, трэба прыбавіць.

Шэсць кіламетраў, памножаныя на 16

Кацярына Міленцьеўна шкадуе кожную жывую істоту, вось і пазбіраліся да яе амаль з усёй вёскі вусата-хвастатыя стварэнні. Многія з летніх жыхароў-дачкаў катую падкормліваюць, каб веселей было на падворку, а на зіму хаты закрываюць і з'яжджаюць у горад. Вось і цягнуцца небаракі да добрай бабулі. Тая корміць іх, дык яны тут, падобна, адчуваюць сябе прывольна.

У некалі, паводле яе вызначэння, «вясёлым і харошым» Вотчыне засталася шэсць пастаянных жыхароў. Летам бывае ўдвая, а то і ўтрая больш, падыгаюцца нашчадкі былых гаспадароў. А зімуюць цяпер — яна, яшчэ адна жанчына ды некалькі нестарых мужчын, як яна гаворыць, хлопчыкаў. Вось і ўсё насельніцтва.

У Вотчын Кацярына выйшла замуж за свайго Сцяпана ў 1962 годзе. Сама яна родам з суседняй украінскай Гуты. Да роднай вёскі напразтай недзе кіламетраў шэсць. Раней пехатой туды бегала ледзь не кожны тыдзень. Цяпер... падлічылі з Кацярынай Міленцьеўнай, каб ёй дабрацца ў сваю вёску праз афіцыйны пагранічны аўтапераход «Макраны», трэба пераадолець каля сотні кіламетраў толькі ў адзін канец. Калі да пандэміі на Украіну хадзілі цяжкімі, было прасцей і бліжэй, можна было па чыгунцы дабрацца ў Забалацце, адтуль да Гуты — кіламетраў дванаццаць. Нядаўна там памерла невястка, дык на пахаванне жанчына не папала. Кажы, раней зранку выйшла б з хаты, за гадзіну-паўтары прыйшла б... Такія вось сённяшнія рэаліі жыцця на памежжы.

— Некалі былі вялікія сем'і, не тое, што цяпер, адно ці двое дзяцей у сям'і — разважанне Кацярыны Міленцьеўна. — Мае бацькі выгадалі дзевяці дзяцей. У памяці засталася, што весела было, асабліва як у школу хадзілі, усе ўжо велікаватыя, бацькам дапамагалі. Пасля работы на танцы, на вачоркі бегалі, песні спявалі, не заўважалі нават, што жылі бедна. На танцах і сустрэла свайго Сцяпана, які прыходзіў у Гуту з Вотчына.

Дзеці вайны: раненне ў яе і тэрмін для яго бацькі

А ў вайну перажыць іх сем'ям давалося шмат. Нарадзілася Кацярына Міленцьеўна ў 1942 годзе. Ведае з расказаў маці, як тая з двума маленькімі ўцякала ад немцаў падчас аблавы, і куля іх усё ж дагнала. Кацярыны, якой не было і года, куля трапіла ў верхнюю частку пляча, але прайшла на вылет, косці не зачэпіла, толькі невялічкі след застаўся. А маладою жанчыну з іншымі жыхарамі вёскі пагналі потым у лагер у Забалацце, адтуль набіралі людзей на розныя работы, у тым ліку і для адпраўкі ў Германію. Там маці з двума маленькімі жыла ледзь не два гады, у лагеры Каця і пачала хадзіць. У Германію не забралі, бо жанчына была з двума дзецьмі на руках. Каб выжыць і накарміць дзяцей, хадзіла на чыгуначную станцыю жабраваць. Нямецкія салдаты-франтавікі кідалі няшчасным жанчынам з вагонаў тушонку, бульбу, кавалкі хлеба, так і карміліся. Часам з лагера вадзілі на работу ў поле і давалі мукі альбо крупы. А жылі ў тым лагеры ў зямлянках з палком. Потым ім дазволілі вярнуцца дадому. Бацьку ў 1944-м забралі на фронт, і амаль адразу ён атрымаў цяжкае раненне, пасля шпіталь вярнуўся дадому.

Але не толькі ад акупантаў цярылі тутэйшыя людзі. Шмат гора сэрбанулі і пасля вайны, у навакольных лясах яшчэ доўга хаваліся бандыты, ці, як іх тут называлі, «бульбашы». Іх людзі баяліся, бо тыя прыходзілі звычайна ноччу і бралі ўсё, што ім падабалася з маёмасці, прымушалі дапамагаць, а часам забіралі ў свае атрады маладых мужчын, пагражаючы зброяй. Многія, асабліва актывісты, ад іх рук загінулі. Пацярыў і бацька яе мужа Сцяпана. «Свёкру загадалі запрэгчы каня і перавезці іх праз

роў у лес з амуніцыяй. Вядома, перавёз, а куды дзенецца? У канцы прыгразілі, калі каму раскажа, не пашкадуець усю сям'ю. А на судзе потым паставілі ў віну, што не данёс, і далі 15 гадоў — расказвае пенсіянерка. — У гэтай вёсцы, можа, з дзясятка мужчын пасадзілі на 10, 15, 25 гадоў. А ў нас, у Гуце, нікога не пасадзілі, хоць дапамагалі аднолькава. Калі ружжо настаўлялі на дзяцей, у гаспадары не заставалася выбару... Адно толькі добра, што 15 гадоў не сядзеў свёкар, потым усё ж была амністыя, і яго выпусцілі», — уздыхае жанчына.

Калі ў жарце становіцца многа праўды

Са Сцяпанам яны пабудавалі хату, выгадалі траіх дзяцей. Трыццаць гадоў яна адпрацавала цялятніцай на ферме. Ферма тады была побач, у Вотчыне. «І так выйшла, што сярод жанчын-работніц я была маладзейшая. Мы любілі жартаваць-смяцца. Бывала, кажу ім: «Ох, я самая маладая з вас, вось вы некалі ўсе паўміраеце, я застануся, усё тут будзе маё». І рагочам далей, а я і не задумвалася нават, што гэта некалі можа стаць праўдай. А цяпер вось нікога з тых ранейшых жывёлаводаў ужо няма, і фермы няма. І школы пачатковай, і магазіна. І ўжо восем гадоў як няма майго Сцяпана. Прыехаў аднойчы праўнук малы да мяне, ідзём з ім па вуліцы. А ён пытае: «А тут хто жыў? А ў гэтай хаце? А ў гэтай?» А я адказваю, што нікога няма, усе паўміралі. А ён дзівіцца: «І чаму ў гэтай вёсцы ўсе людзі паўміралі?» Прыйшлося яму тлумачыць, што старэнькія былі тыя дзядулі і бабулі, цяпер вось толькі хаты іх і засталіся», — гаворыць жанчына.

Але Кацярына Міленцьеўна як была працавітая, так і засталася. У свае 78 гадоў трымае гаспадарку, у хляве ёсць свінні, куры, індкі.

Праўда, летам асноўныя клопаты па гаспадарцы бярэ на сябе гарадскі зяць. У яго такі рэжым работы, што працуе суткі праз тры дні. І адразу пасля змены кіруе ў вёску. Паводле слоў цешчы, ён дня не можа пражыць без лесу, у грыбы, ягады, проста ў лес ходзіць штодня. І заадно харчовую праграму сям'і выконвае, гадуе розную жывёнасць. А зімой яна ўжо самастойна спраўляецца са значна меншай гаспадаркай. Хоць дзеці ўгаворвалі адмовіцца хаця б ад самай цяжкай часткі работы, напрыклад, збыць свіней. Яна ж пакуль не згаджаецца. Кажы: «Перад Калядамі, як забілі кабанчыка, добра было ўсім у сумкі свежыны наклаці». Для яе гэта вялікая радаста, што можа дапамагчы дзецям-унукам з прадуктамі, і не абыймае: сваімі, смачнымі, экалагічна чыстымі.

Суседзі, якім патрэбная дапамога

Акрамя таго, Кацярына Бягеза гатуе есці, штодня дапамагае дваім суседзям. Яны інваліды з дзяцінства, бацькі паўміралі. Мужчынам, старэйшаму з якіх пад пяцьдзесят, патрэбна дапамога. Самастойна яны не могуць весці гаспадарку з прычыны разумовай адсталасці. У жанчыны афіцыйна аформлена апякунства. Яна і дапамагае, есці наварыць кожны дзень, старэйшы звычайна прыходзіць і забірае. Яшчэ падкажа, як трэба прыбраць у хаце, што зрабіць па дамашняй гаспадарцы:

— Яны і паслухаюць, асабліва старэйшы, той усё можа зрабіць, трэба толькі падштурхнуць, пакіраваць.

...У мяне і самой першы хлопчык хворы нарадзіўся, памерла тое дзіцятка, не дажыўшы і да двух гадоў. Я ведаю, што такое хворае дзіця. Колькі часу прайшло, а ўсё свайго ўспамінаю, — з горыччу разважае жанчына. — І гэтых не магу пакінуць. Тут больш няма каму пра іх пахлапаціцца. Каб не я, то мусіць, іх ужо ў прытулкі забралі б, а так яны ў сваёй хаце, дзе выраслі, дзе ўсё прывычнае для іх. Я пенсію існую атрымаю і ўсё распісаю: большая частка на прадукты ў аўтакраме, гэтая частка — нешта купіць з тавараў, а гэта — адкладзіць на паліва. Вось і нядаўна заказала прычэп дроў, прывезлі гатовых, паколатых. А прапаліць печ яны самі здолеюць.

Старшыня Хаціслаўскага сельскага Савета Аляксандр Карабейка, з якім мы наведзілі вёску, раскажаў потым пра спробу аформіць малодшага з інвалідаў у сацыяльную ўстанову. У яго стан здароўя горшы, таму і было прынята такое рашэнне. А калі дакументы падрыхтавалі і прыехалі за ім з раёна,

камсія застала ў хаце ўсіх у слязах. Плакаў, бо не хацеў ад'язджаць, малодшы, плакаў яго старэйшы брат, плакала, на гэта глядзячы, і Кацярына Міленцьеўна. А потым сказала: «Пакуль змагу, буду памагаць хлопцам». І яго не забралі. Пажылая апякунка спраўляецца, а адчуванне неабходнасці іншым людзям, здаецца, надае ёй сілы.

Яна ўсіх шкадуе, усім спачувае. Расказала яшчэ пра аднаго суседа, з якім, на яе думку, несправядліва абышоўся лёс. Жыццё не складалася як трэба, бо свечасова не знайшоў сабе пару, так і пражыў бабылём. Працаваў зваршчыкам, таму да тэрмінова выйшаў на пенсію, а па ўзросце яшчэ і не пенсіянер. І што здзіўляе яго суседку, ідэальны парадок у хаце: бялізна вымытая, падлога памытая, хоць і ў чарку чалавек зазірае — галоўным чынам, відаць, з-за сумы. Адным словам, патэнцыйны гаспадар прападае.

Майстрыха на ўсе рукі

Затое ў яе зусім няма часу сумаваць. Пра гаспадарку і штодзённае гатаванне ежы для падапечных ужо гаварылася. У выхадныя Кацярына Міленцьеўна спывае ў царкоўным хоры, а ў царкоўнай бібліятэцы бярэ кнігі, каб чытаць вечарамі. Выпісвае газету, каб быць у курсе навін, глядзіць тэлевізар. Раней вышывала, цяпер гэтыя хобі пакінула, бо зрок аслаб. Ручнікі на абразях, падушкі, абрусы — усё вышыта яе рукамі. І нават хаднікі, дыван на падлозе — не проста тканьня, а вышываныя. Апошняя нячаста даводзілася бацьчы, гэта, хутчэй, украінская традыцыя, якую Кацярына прынесла з сабой у беларускую вёску.

А яшчэ яна каравайніца, якіх не так многа ў акрузе. Раней часта пякла пірагі, вясельныя караваі, цяпер гэта па зразумелых прычынах здараецца рэдка. Муж старэйшай унучкі працуе апэратарам на Брэсцкай студыі тэлебачання. Аднойчы, як здымалі сюжэт пра маларыцкіх каравайніц і майстрых, завіталі і да бабулі Кацярыны. Яна свой каравай пякла, можна сказаць, на камеру. Вядома, сюжэт быў пазней размешчаны ў інтэрнэце. Дык раскажвалі, што водгукі прыйшлі не толькі з розных куткоў нашай краіны, але нават з Германіі.

Дзеці Кацярыны Бягезы жывуць недалёка, сын і дачка — у Брэсце, яшчэ адна дачка — у Маларыцкім раёне. Бабуля мае ўжо сем унукаў і шэсць праўнукаў. Усе любяць прыязджаць у Вотчын летам. Калі будзе нагода сабрацца ўсёй вялікай сям'ёй, то яна сваіх фірменных пірагоў абавязкова напячэ.

Святлана ЯСКЕВІЧ,
фота аўтара.

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» – продавец (организатор аукциона) 8 февраля 2021 года в 12.00 проводит повторный открытый аукцион по продаже имущества

Сведения о предмете аукциона (лот № 2)	Начальная цена продажи со снижением на 70 %, бел. руб., без НДС	Место нахождения имущества	Сумма задатка, бел. руб.
административно-бытовой корпус площадью 142,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностью: ограждение железобетонное и деревянное, покрытие асфальтобетонное Склад площадью 263,0 кв. м	38 704,16	Могилевская область, Бобруйский р-н, Химовский с/с, д. Слобода	3 870,00
Весовая площадью 7,0 кв. м с входящими в составные части и принадлежностями – теневой навес			

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, тел. 23-64-24, 28-41-00.

2. Общая стоимость имущества 38704,16 бел. руб. без НДС.

3. Информация о земельном участке. Имущество, предлагаемое к отчуждению, расположено на земельных участках, находящихся в постоянном пользовании ОАО «ДСТ № 3» с кадастровым номером 720884806101000001.

4. Дата, время и место проведения аукциона: **08.02.2021 в 12.00** по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, каб. 34.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, кабинет 33; дата: **05.02.2021 г.; время: 17.00**. При подаче заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, подписывает с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Участник аукциона за 3 дня до проведения аукциона должен перечислить организатору аукциона задаток в размере 10% от первоначальной стои-

мости без НДС. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54BPSB30121192410119330000 код BPSBY2X в региональной дирекции № 600 ОАО «БПС-Сбербанк», УНП 700049607, ОКПО 03454762.

8. Информация о порядке и сроках возмещения затрат на организацию и проведение аукциона: в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола победителя аукциона (претендент на покупку) обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

9. Сроки подписания договора купли-продажи имущества. Договор купли-продажи имущества должен быть подписан победителем аукциона (претендентом на покупку) в редакции организатора аукциона после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона и предоставления организатору аукциона копий платежных документов, но не позднее 5 рабочих дней.

10. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» от 13.04.2017 г.

11. Извещения о проведении открытого аукциона по продаже вышеуказанного имущества ОАО «ДСТ № 3» опубликованы в газете «Звязда» и на сайте ОАО «ДСТ № 3»